

Υπόθεση C-268/06

Impact κατά Minister for Agriculture and Food κ.λπ.

(αίτηση του Labour Court
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως)

«Οδηγία 1999/70/ΕΚ — Ρήτρες 4 και 5 της συμφωνίας-πλαίσου για την εργασία ορισμένου χρόνου — Θέσεις εργασίας ορισμένου χρόνου στο Δημόσιο — Όροι απασχολήσεως — Αποδοχές και συντάξεις — Ανανέωση συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου για χρονική περίοδο έως οκτώ ετών — Δικονομική αυτοτέλεια — Άμεσο αποτέλεσμα»

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέα J. Kokott της 9ης Ιανουαρίου 2008 I - 2487
Απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 15ης Απριλίου
2008 I - 2533

Περίληψη της αποφάσεως

1. Κοινοτικό δίκαιο — Αρχές — Δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας (Οδηγία 1999/70 του Συμβουλίου)

2. Κοινωνική πολιτική — Συμφωνία-πλαίσιο CES, UNICE και CEEP για την εργασία ορισμένου χρόνου — Οδηγία 1999/70
(Άρθρο 139 §§ 1 και 2 ΕΚ· οδηγία 1999/70 του Συμβουλίου, παράρτημα, ρήτρες 4, σημείο 1, και 5, σημείο 1)
3. Κοινωνική πολιτική — Συμφωνία-πλαίσιο CES, UNICE και CEEP για την εργασία ορισμένου χρόνου — Οδηγία 1999/70
(Άρθρα 10 ΕΚ και 249, εδ. 3, ΕΚ· οδηγία 1999/70 του Συμβουλίου)
4. Πράξεις των οργάνων — Οδηγίες — Εκτέλεση από τα κράτη μέλη
(Άρθρο 249, εδ. 3, ΕΚ· οδηγία 1999/70 του Συμβουλίου)
5. Κοινωνική πολιτική — Συμφωνία-πλαίσιο CES, UNICE και CEEP για την εργασία ορισμένου χρόνου — Οδηγία 1999/70
(Οδηγία 1999/70 του Συμβουλίου, παράρτημα, ρήτρα 4)

1. Κατά το κοινοτικό δίκαιο, ιδίως κατά την αρχή της αποτελεσματικότητας, ειδικό δικαστήριο το οποίο καλείται, στο πλαίσιο ασκήσεως της έστω συντρέχουσας αρμοδιότητας που του έχει ανατεθεί από τη νομοθεσία με την οποία μεταφέρθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη η οδηγία 1999/70 σχετικά με τη συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, τη UNICE και το CEEP, να επιλαμβάνεται αιτήματος στηριζόμενου στην παραβίαση αυτής της νομοθεσίας οφείλει να κρίνει ότι είναι επίσης αρμόδιο να επιλαμβάνεται αιτημάτων του προσφεύγοντος στηριζόμενων ευθέως επί της οδηγίας αυτής για την περίοδο μεταξύ της ημερομηνίας εκπνοής της προθεσμίας μεταφοράς της στην εσωτερική έννομη τάξη και της ημερομηνίας ενάρξεως της ισχύος της νομοθεσίας αυτής, σε περίπτωση κατά την οποία η υποχρέωση του προσφεύγοντος να ασκήσει ενώπιον τακτικού δικαστηρίου παράλληλη προσφυγή προς ικανοποίηση χωριστού αιτήματος ευθέως στηριζόμενου στην οδηγία συνεπάγεται δικονομικά μειονεκτήματα ικανά να καταστήσουν εξαιρετικώς δυσχερή την

άσκηση των δικαιωμάτων που αυτός έλκει από την κοινοτική έννομη τάξη. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να προβεί στους αναγκαίους προς τούτο ελέγχους.

(βλ. σκέψη 55, διατακτ. 1)

2. Σε όλες τις περιπτώσεις στις οποίες διατάξεις οδηγίας εμφανίζονται από απόψεως περιεχομένου ως απαλλαγμένες αιρέσεων και αρκούντως ακριβείς, οι ιδιώτες μπορούν να τις επικαλούνται έναντι του Δημοσίου, μεταξύ άλλων, και όταν αυτό ενεργεί ως εργοδότης. Η νομολογία αυτή μπορεί αναλογικώς να εφαρμοσθεί επί συμφωνιών, όπως η συμφωνία-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου, η οποία περιλαμβάνεται στο παράρτημα της οδηγίας

1999/70 σχετικά με τη συμφωνία πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, τη UNICE και το CEEP, οι οποίες είναι αποτέλεσμα διαλόγου που διεξήχθη, βάσει του άρθρου 139, παράγραφος 1, ΕΚ, μεταξύ κοινωνικών εταίρων σε κοινοτικό επίπεδο και η οποία τέθηκε σε εφαρμογή, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του ως άνω άρθρου, με οδηγία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, της οποίας και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος.

Συναφώς, η ρήτρα 4, σημείο 1, της εν λόγω συμφωνίας-πλαίσιο η οποία απαγορεύει, γενικώς, κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση, οποιαδήποτε μη αντικειμενικώς δικαιολογημένη διαφορετική μεταχείριση των εργαζομένων ορισμένου χρόνου, όσον αφορά τους όρους απασχολήσεως, είναι απαλλαγμένη αιρέσεων και αρκούντως ακριβής ώστε να μπορούν οι ιδιώτες να την επικαλούνται ενώπιον εθνικού δικαστηρίου. Αντιθέτως, αυτό δεν συμβαίνει με τη ρήτρα 5, σημείο 1, της ίδιας συμφωνίας-πλαίσιο, η οποία τάσσει στα κράτη μέλη ένα γενικό σκοπό, συνιστάμενο στην αποτροπή της καταχρηστικής χρησιμοποίησης διαδοχικών συμβάσεων ορισμένου χρόνου, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να επιλέξουν τα μέσα για την επίτευξή του.

(βλ. σκέψεις 57-58, 60, 68, 70, 73, 79-80, διατακτ. 2)

3. Τα άρθρα 10 ΕΚ και 249, τρίτο εδάφιο, ΕΚ, καθώς και η οδηγία 1999/70 σχετικά με τη συμφωνία πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, τη UNICE και το CEEP, έχουν την έννοια ότι αρχή κράτους μέλους που ενεργεί ως δημόσιος εργοδότης δεν μπορεί να λαμβάνει μέτρα, ερχόμενα σε αντίθεση με τον σκοπό που επιδιώκουν η οδηγία αυτή και η συμφωνία-πλαίσιο, την αποτροπή δηλαδή της καταχρηστικής χρησιμοποίησης συμβάσεων ορισμένου χρόνου, συνιστάμενα σε ανανέωση τέτοιων συμβάσεων για ασυνήθιστα μακρά διάρκεια κατά την περίοδο μεταξύ της ημερομηνίας εκπνοής της προθεσμίας μεταφοράς της οδηγίας αυτής και της ημερομηνίας θέσεως σε ισχύ του νόμου που διασφαλίζει αυτή τη μεταφορά.

(βλ. σκέψη 92, διατακτ. 3)

4. Εφαρμόζοντας το εσωτερικό δίκαιο και, ιδίως, τις διατάξεις κανονιστικής ρυθμίσεως η οποία θεσπίστηκε ειδικώς για την εφαρμογή των όσων επιτάσσει μια οδηγία, τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να ερμηνεύουν το δίκαιο αυτό, στο μέτρο του δυνατού, υπό το πρίσμα του γράμματος και του σκοπού της οδηγίας αυτής, ώστε να επιτευχθεί το αποτέλεσμα που αυτή επιδιώκει και να τηρηθεί η επιταγή του άρθρου 249, τρίτο εδάφιο, ΕΚ. Εντούτοις, η υποχρέωση του εθνικού δικαστηρίου να λαμβάνει υπόψη του το περιεχόμενο μιας οδηγίας όταν

ερμηνεύει και εφαρμόζει τους σχετικούς κανόνες του εσωτερικού δικαίου οριοθετείται από τις γενικές αρχές του δικαίου, ιδίως τις αρχές της ασφαλείας δικαίου και της απαγορεύσεως της αναδρομικής ισχύος και δεν μπορεί επ' αυτής να στηριχθεί μία *contra legem* ερμηνεία του εθνικού δικαίου.

Υπό τις συνθήκες αυτές, στην περίπτωση που το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο περιλαμβάνει κανόνα αποκλείοντα την αναδρομική εφαρμογή νόμου ελλείψει ρητής και αναμφισβήτητης διατάξεως περί του αντιθέτου, εθνικό δικαστήριο το οποίο έχει επιληφθεί αιτήματος στηριζόμενου σε παράβαση διατάξεως του εθνικού νόμου με τον οποίο μεταφέρθηκε στην εσωτερική έννομη τάξη η οδηγία 1999/70 σχετικά με τη συμφωνία πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, τη UNICE και το CEEP δεν υποχρεούται, δυνάμει του κοινοτικού δικαίου, να αναγνωρίσει στη διάταξη αυτή αναδρομικό αποτέλεσμα αναγόμενο στην ημερομηνία εκπνοής της προθεσμίας μεταφοράς της οδηγίας αυτής, παρά μόνον αν υφίσταται, στο εθνικό αυτό δίκαιο, ρύθμιση δυνάμενη να προσδώσει στη συγκεκριμένη διάταξη ένα τέτοιο αναδρομικό αποτέλεσμα.

(βλ. σκέψεις 98, 100, 104, διατακτ. 4)

5. Νοούμενη ως έκφραση μιας αρχής του κοινοτικού δικαίου η οποία δεν μπορεί να ερμηνευεται συσταλτικώς, η ρήτρα 4 της συμφωνίας-πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου, η οποία περιλαμβάνεται στο παράρτημα της οδηγίας 1999/70 σχετικά με τη συμφωνία πλαίσιο για την εργασία ορισμένου χρόνου που συνήφθη από τη CES, τη UNICE και το CEEP, έχει την έννοια ότι οι όροι απασχολήσεως, κατά την έννοια της ρήτρας αυτής περιλαμβάνουν τους όρους τους σχετικούς με τις αμοιβές και τις συντάξεις τις καταβαλλόμενες βάσει της σχέσεως εργασίας, αποκλειόμενων των όρων που αφορούν τις συντάξεις τις καταβαλλόμενες στο πλαίσιο υποχρεωτικού συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως.

(βλ. σκέψεις 114, 134, διατακτ. 5)